

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

II^{то} обикновено Народно Събрание.

LXXVI ЗАСЪДАНИЕ, СРЪДА 12 НОЕМВРИЙ 1880 ГОД.

(Подъ председателството на Г-на Сукнарова. — Начало въ единъ часъ послѣ пладнѣ.)

Председателъ: (звъни). Ще се чете списъка.

Секретаръ Золотовъ (чете списъка): Вчера отсъстваха: Христо Стояновъ, Брънчевъ, Иванъ Доспевский, Иосифъ Ковачевъ, Кара-Петровъ, Горбановъ, Цeko Вълчовъ, Рангелъ Костовъ, Каракашовъ, Симиловъ, Нино Петровъ, Тодоръ Балабановъ, Даскалъ Тодоръ, Атанасъ Храновъ, Ъркковъ, Бурмовъ, Михайловский, Мехмедъ Ефенди, Г. Цанковъ, Драганъ Цанковъ, Начевичъ, П. Станчовъ, Атанасъ Костовъ, Ъжнчо Жековъ, Василь Поповичъ, Ахмедъ Идризоглу, Симеонъ Преславский, Болгарский, Тодоръ Икономовъ, Симеонъ Янчевъ, Петръ Черневъ, Иванчо Стояновъ, Цвѣтко Вълчевъ и Стоилъ Поповъ.

Председателъ: Отъ 172 депутати отсъствуватъ заедно съ касепранитѣ 55, присѣствуватъ 117, повече отъ половината и засѣданието е отворено. Ще се чете 73 протоколъ.

Секр. Золотовъ: (Чете 73-й протоколъ.)

Председателъ: Има ли нѣкой да забѣлѣжи нѣщо върху четения протоколъ? (Нѣма.) Значи приетъ. На дневний редъ е прочитание законътъ за състава на войската въ послѣдния редакция. Г-нъ докладчикъ се умолява да чете.

Докладчикъ Д-ръ Молловъ: (Чете законътъ за новобранцитѣ заедно съ три клетви):

Законъ за вземане новобранци въ българската войска.

I. Общи положения.

§ 1. Мажекото население, безъ разлика на вѣроисповѣданіе, подлѣжи на военна тежба.

§ 2. Откупување съ пари и замѣняване съ доброволци не се допуца.

§ 3. Общото количество на хората, които трѣба да подлѣжатъ

войската, опредѣлява се всѣка година отъ Министерский Сѣвътъ и се обявява съ Височайший Указъ. Съгласно съ това става и расхвърлянето контингента по окръжията.

§ 4. За да се изпълнява военната тежба отъ населението, всѣка година се повиква само една възраст, а именно младежитѣ, които до 1-й Януарій на тая година, въ която става набираніето, сж навършили 20 години отъ дена на ражданието си.

§ 5. Не се повикватъ на служба лишениитѣ отъ политически и граждански правдини, сжщо и ония, които се намиратъ подъ сждъ и слѣдствие, докль се свърши тѣхното дѣло.

§ 6. Времето, въ което трѣба да стане набора, се опредѣлява съ постановление отъ Министерский Сѣвътъ.

§ 7. Отъ цѣлото число на младежитѣ, които сж стигнали до искаяната за повикване възраст (§ 4), трѣба да се взима онова число, което е назначено споредъ расхвърляніето.

§ 8. Ако числото на способнитѣ за постѣиваніе на служба явлѣзе повече отъ колкото се иска по расхвърляніето, то жребіето рѣшава, кой трѣба да постѣи въ служба.

§ 9. Независимо отъ жребіето, допуца се да постѣиватъ въ служба и доброволци, които въ тои случай се записватъ въ общото число на повиканитѣ лица по расхвърляніето.

§ 10. Лицата, които сж пожелали да постѣиятъ като доброволци, длѣжни сж да отговарятъ на слѣдующитѣ условия:

а) да иматъ възраст отъ 20—30 години;

б) да представятъ свидѣтелство отъ своята община, че сж благонадѣждни;

в) по състояніето на здравіето си да бждѣтъ способни за служба;

г) да не подпадатъ въ тая година подъ наборъ и

д) да не сж женени нито вдовци съ дѣца.

II. За срока на службата въ постояннитѣ войски и запаза.

§ 11. Общій срокъ на военната служба за ония, които постѣиватъ по повинность, се опредѣлява десетъ години, отъ които двѣ години въ постояннитѣ войски, а осемъ въ запаза.

Забѣлѣжка. Исклучение става за конницитѣ, пионеритѣ, фелдшеритѣ, ветеринаритѣ и моряцитѣ, които служатъ 3 години въ постояннитѣ войски и 5 години въ запазѣтъ.

§ 12. За ония, които сж вѣнчани въ войската по тегоба, срокътъ имъ се смѣта отъ първия денъ слѣдъ постъпването имъ въ войската.

§ 13. Показанный срокъ за службата въ § 11 се установява само за мирно време; въ време же на война венчки, които се намиратъ въ войскитѣ, длѣжни сж да останатъ на служба до тогава, до когато го насква нуждата.

§ 14. Долнитѣ чинове, които състоятъ на дѣйствителна служба, могатъ да се увольняватъ въ запазъ по цѣли части и преди да свършатъ опредѣления въ 11 членъ срокъ.

§ 15. Чиновитѣ отъ запаза повикватъ се на дѣйствителна служба тогава, когато е необходимо да се усили състава на войската.

Тѣ се повикватъ по рѣшение на Министерския Сѣвътъ съ Высочайшии Указъ. Долнитѣ чинове, когато се намиратъ въ запаза, могатъ да се повикватъ отъ Военния Министръ на учебни сборове на срокъ не повече отъ четири недѣли всѣка година презъ цѣлото време на стоенето имъ въ запаза.

§ 16. Ония лица отъ запаза, които заематъ длѣжности по гражданска или обществена служба, освобождаватъ се отъ повикване на служба въ учебнитѣ сборове.

III. За исключения, отсрочкитѣ и правдинитѣ по носенето военната тегоба.

§ 17. Измежду лицата, които трѣба да постъпятъ на служба, освобождаватъ се отъ нея за всѣкога:

- а) ония, които по тѣлесенъ недостатокъ или по болѣзненно растройство съвършено сж неспособни за военна служба;
- б) единички способенъ за работа синъ у неспособенъ баща за работа или у майка вдовица;
- в) единички способенъ за работа братъ, който има или едно или нѣколко малки сирачета брати и сестри;
- г) единички способенъ за работа внукъ, когато има дѣдо или баба, които нѣматъ способенъ за работа синъ.

Забѣлѣжка 1. Храненицитѣ, които сж приновани отъ гражданската или черковна властъ за усиновени и пасторцитѣ на отчухитѣ и мащихитѣ, които нѣматъ синове, броятъ се като родни синове.

Забѣлѣжка 2. Въ семействата, които неповѣдватъ мохамеданска вѣра, въ които е дозволено многоженството, венчки дѣца на единъ баща броятъ се нераздѣлно като родни, и за единички синъ се брой само оня, който въ цѣлото семейство на баща си е единички.

Забѣлѣжка 3. Способни за работа въ семействата се броятъ ония, които иматъ отъ 18—55 год., съ исключение съвсемъ неспособнитѣ за работа по тѣлесенъ недостатокъ или по болѣзненно растройство.

- д) лица отъ духовно звание (священнослужителитѣ);
- е) единъ отъ двамата брати, които подѣлкатъ на военна тегоба въ единъ и сѣщия наборъ;
- ж) голѣмий братъ отъ мюсюлманскитѣ семейства, когато тѣ сж женени и нѣматъ родители.

§ 18. Лишаватъ се отъ това право лицата, които иматъ право да се освобождаватъ по семейно положение:

- а) ако числото на хората, за изпълнението набора, се окаже по малко отъ опредѣления по расхвърлянето, и
- б) ако бащата или майката, дѣдътъ или бабата явяватъ, че тѣ не поддържатъ семейството.

§ 19. Освобождаватъ се временно отъ служба:

- а) лица, които се показватъ, че сж не дорасли още за нея, или които страдаятъ отъ такова болѣсти, които не позволяватъ да се освобождаватъ съвсѣмъ отъ службата, сжщо и ония, които не сж се оправили отъ екоронното си болѣдуване; венчки тия лица се освобождаватъ отъ службата само за една година.

б) Младежи, които се намиратъ въ сѣрдни и висши учебни заведения както въ Книжеството, така и вѣтъ отъ предѣлитъ му, докѣ свършатъ учебния си курсъ, слѣдъ свършването на който независимо отъ възрастта имъ, тѣ сж длѣжни да се явятъ при първия наборъ и споредъ установения редъ ако се взематъ, първитѣ служатъ една година, а вторитѣ 6 мѣсеци въ постояннитѣ войски, а въ запаза стоятъ до 30 годишната си възраст.

Забѣлѣжка. Препирнитѣ за съимителнитѣ дипломи рѣшава Министерския Сѣвътъ.

IV. Съставяние призователни участъци.

§ 20. За да се извърши набора, образуватъ се призователни участъци.

Въ състава на всѣкий участъкъ влиза или частъ отъ окръжиято, или цѣлото окръжие.

§ 21. Въ ония градове, гдѣто мъжкото население надминува петъ хиляди души, съставитъ се отдѣлни участъци.

§ 22. Въ всѣкий призователенъ участъкъ се опредѣлива мѣстото, гдѣто ще се повикатъ и приематъ лицата, които трѣба да носятъ военната тегоба.

§ 23. Върху Министерството на Вѣтрѣшитѣ Дѣла се възлага раздѣленето окръжията на призователни участъци и опредѣляването мѣстото, гдѣто ще стане повикването.

V. Записване въ призователнитѣ участъци.

§ 24. Всѣтъ лица, които трѣба да носятъ военната тегоба, длѣжни сж да се записватъ, по своя наборъ, въ единъ отъ участъцитѣ на окръжиято, въ което се намиратъ недвижимитѣ имоти тѣхни или на родителитѣ имъ, или въ оня участъкъ, гдѣто живѣятъ.

§ 25. Записването въ участъка става споредъ заявлението, което оня, който се записва, трѣба да направи въ единъ отъ общинскитѣ сѣвъти въ избрании призователенъ участъкъ.

§ 26. Всѣтъ лица отъ мъжески полъ, като достигнатъ 16 год. възраст, и не по късно отъ 31-й Декемврий на тая година, въ която тѣ навършватъ 20-та година, длѣжни сж да получатъ свидѣтелство, че сж се записали въ призователний участъкъ.

Забѣлѣжка. За своевременното записване въ призователнитѣ участъци за носене военната тегоба, вѣснаницитѣ въ учебнитѣ заведения трѣба да се надгѣдватъ отъ началникитѣ на заведенията, а слугитѣ — отъ господаритѣ имъ.

§ 27. Свидѣтелствата, че сж се записали въ призователний участъкъ, се издаватъ отъ надлѣжний кметъ.

§ 28. Въ свидѣтелствата за записването се забѣлѣжава:

- а) името, бащиното име (отчество), фамилията или прѣкора и мѣстоорожденето на записали;
- б) годината, мѣсецътъ и денътъ на рождението му;
- в) отъ какво е вѣроисповѣданне;
- г) видѣтъ на занятието му;
- д) грамотенъ ли е и въ кое учебно заведение се е училъ и свършилъ образоването си; пѣй послѣдъ
- е) отъ кого, кога и подъ какъвъ номеръ е дадено свидѣтелството.

§ 29. Лицата, които сж показани въ § 26, когато ще се явятъ или постъпятъ въ държавна или обществена служба, сжщо и на служба у частни хора, длѣжни сж да представятъ свидѣтелствата си, че сж записали въ призователнитѣ участъци.

VI. За съставянието призователнитѣ списъци.

§ 30. Призователнитѣ списъци въ всѣкий призователенъ участъкъ съставитъ се отъ общинскитѣ сѣвъти подъ наблюдението и ръководството на надлѣжнитѣ околийски начальници.

§ 31. Общинскитѣ сѣвъти, заедно съ околийскитѣ начальници, отговарятъ за правилността и пълнотата на съставения отъ

нихъ списъкъ за лицата, които подлѣжатъ на повикване въ служба. Ако би да се докаже, че списъцитѣ сѣ съставени неправилно, сир. не сѣ помѣстени всѣхъ лица, които подлѣжатъ на повикване, то вѣснѣхъ се предаватъ на сѣдѣ.

§ 32. Въ призователнитѣ списъци се внасятъ всѣхъ лица, които сѣ достигнали двадесетъ-годишнинъ си възрастъ презъ оная година, която предшествова на тая, въ която става повикването.

§ 33. Въ призователнитѣ списъкъ, срѣдъ името на вѣснѣхъ, трѣба да бѣде записано:

- а) годината и мѣсецътъ на рождението му;
- б) видътъ на занятието му;
- в) грамотенъ ли е, и въ кое учебно заведение се е училъ и свършилъ курса на образованието си;
- г) мѣстото, гдѣто живѣе; най послѣ
- д) всѣхъ свѣдѣния за неговото семейно положение, които могатъ послужитъ за неговото освобождение отъ служба въ настоящата войска.

§ 34. Възрастта се опредѣлява по метрическитѣ книги, но ако такива нѣма, то по показването на съселянитѣ.

§ 35. Ако показването на съселянитѣ е съвсемъ несъгласно съ възрастта, или же ако има съмнѣние за правилността имъ, то примателната комиссия сама опредѣлява възрастта по вѣснѣхънитѣ изгледѣ.

§ 36. Лицата, на които е възложено да съставляватъ призователнитѣ списъци, водятъ особенни списъци за ония, на които възрастта трѣба да се опредѣли отъ примателната комиссия по вѣснѣхънитѣ изгледѣ.

§ 37. Съставянето призователнитѣ списъци въ вѣснѣхънитѣ участъци, трѣба да бѣде свършено до 1-й Априлий. Послѣ списъцитѣ се показватъ и залѣгатъ на видно мѣсто въ градоветѣ и селата за общо знание въ продължение на три недѣли.

§ 38. Вѣснѣхъму се позволява презъ 3-тѣ недѣли, отъ дои на обнародването списъка, да заявява противъ заблѣженитѣ упуцения и невѣрности. Тия заявления трѣба да се внасятъ отъ лицата, които сѣ съставлявали списъцитѣ, въ особенни книги и да се прѣвѣрятъ въ продължение на седемъ дни и ако заявлението излѣзе правилно, да се поправи погрѣшката веднага.

§ 39. Околийскитѣ началници трѣба да съставяватъ два списъка: единъ за доброволцитѣ, а други за лицата, които трѣба да постѣлятъ по тегобата.

§ 40. До 10-й Май призователнитѣ списъци, които сѣ съставени въ призователнитѣ участъци, трѣба да бѣдѣтъ представени въ околийскитѣ сѣвѣти за разгледѣние.

§ 41. Околийскитѣ сѣвѣти въ пълнитѣ си съставъ, подъ предсѣтелството на околийскитѣ управители, прѣвѣрятъ правилността и пълнотата на призователнитѣ списъци и поправятъ недостатѣцитѣ, които би се оказали.

§ 42. Слѣдъ прѣвѣрката на призователнитѣ списъци околийскитѣ управители представяватъ до 1-й Юлий въ Министерството на Вѣтрѣшнитѣ Дѣла свѣдѣния за общото количество на лицата, които сѣ внесени въ призователнитѣ списъци отъ повѣреното имъ околийско и отдѣлно за лицата отъ вѣснѣхъ вѣрнопосвѣдѣние.

§ 43. Околийскитѣ управители отговарятъ за редовността на съставенитѣ въ тѣхнитѣ околийски призователни списъци.

VII. За расхвърлянето годишното повикване.

§ 44. Слѣдъ като се получатъ свѣдѣния за количеството на ония, които подлѣжатъ на повикване въ околийскитѣ, Военното Министерство заедно съ Министерството на Вѣтрѣшнитѣ Дѣла распредѣлява годишното повикване по околийскитѣ, като показва по колко отъ вѣснѣхъ вѣрнопосвѣдѣние трѣба да се вземе отъ вѣснѣхъ околийско отдѣлно.

§ 45. Расхвърлянето годишното повикване между призователнитѣ участъци се прави отъ околийскитѣ сѣвѣти подъ предсѣ-

телството на околийскитѣ управители, съразмѣрно съ количеството на лицата, които сѣ внесени въ призователнитѣ списъци на участѣцитѣ.

VIII. За повикването.

§ 46. Приемането въ служба новобранцитѣ се извършва отъ особа комиссия, която наченва дѣйствиетѣ си отъ пърнитѣ дни, който е назначенъ за приемане.

§ 47. Назначаването дени, въ който се наченва приемането, сѣщо и срока, въ който приемането трѣба да се свърши, става съ Указъ на Негово Височество Князъ по предложението отъ Министерскитѣ Сѣвѣти.

§ 48. Като се обяви началнитѣ дени за приемането, околийскитѣ управители назначава въ участѣцитѣ призователни дни и распорѣждатъ се за повикването въ опредѣленитѣ дени всѣхъ лица, които сѣ внесени въ призователнитѣ списъци, въ онова мѣсто, гдѣто за вѣснѣхъ участѣтъ ще стане повикването.

§ 49. Отъ явяване въ примателната комиссия се освобождаватъ:

а) лица, които сѣ тѣсно болни, ако представятъ свидѣтелство отъ доктора или отъ селскитѣ старѣйшини, че състоянието на тѣхното здравие не имъ позволява да дойдѣтъ лично въ примателната комиссия и

б) ония, които се учатъ въ срѣдни и висши учебни заведения въ Княжеството и вѣснѣхъ отъ него, до свършѣнка на образованието имъ.

§ 50. Лицата, които не сѣ явили въ примателната комиссия и не сѣ представили законни причини за своето неявяване, броятъ се като заблѣнали отъ изпълнението военната тегоба и поради това се предаватъ на сѣдѣ по распорѣждането на околийскитѣ управители.

§ 51. Примателната комиссия дѣйствова подъ предсѣтелството на околийскитѣ войскаскитѣ началници, или на друго лице, назначено отъ Военнитѣ Министрѣ.

§ 52. Членови въ примателнитѣ комиссии сѣ околийскитѣ началници, вѣснѣхъ въ повѣренната му околия, по два члена отъ околийскитѣ и общинскитѣ сѣвѣти, единъ гражданскитѣ докторъ и единъ военскитѣ.

Всѣхъ тия членове иматъ право да гласоподаватъ.

§ 53. Околийскитѣ управители засѣдѣватъ въ примателнитѣ комиссии само въ ония околийски, които не сѣ раздѣлени на околии.

§ 54. Когато става приемането въ участѣци, съставени отъ градско и селско население, единъ отъ членовѣтъ на общинскитѣ сѣвѣти трѣба да бѣде отъ числото на градскитѣ, а другитѣ отъ числото на селскитѣ жители.

§ 55. Когато става приемането въ призователни участѣци, въ които нѣма градско население, и двата члена отъ общинскитѣ сѣвѣти трѣба да бѣдѣтъ отъ числото на селскитѣ жители.

§ 56. Както членовѣтъ отъ околийскитѣ сѣвѣти, така и членовѣтъ отъ общинскитѣ сѣвѣти, се назначава въ околийскитѣ управители.

§ 57. Докторитѣ, които влизатъ въ състава на примателнитѣ комиссии, се назначава въ военскитѣ — отъ Военнитѣ Министрѣ, а гражданскитѣ — отъ Министрѣ на Вѣтрѣшнитѣ Дѣла.

§ 58. Въ ония околийски, гдѣто не могатъ се назначи военни доктори въ примателнитѣ комиссии, и двамата доктори могатъ да бѣдѣтъ отъ гражданското вѣдомство. Военното Министерство за благовременно извѣстива Министерството на Вѣтрѣшнитѣ Дѣла, въ състава на кои комиссии трѣба да бѣдѣтъ назначени доктори отъ гражданското вѣдомство, намѣсто военскитѣ.

§ 59. Всѣхъ вѣснѣхъ, които би се подигнали въ примателнитѣ комиссии, рѣшава въ по висшегласие, а въ случай, когато гласовѣтъ излѣзѣтъ равни, гласѣтъ на предсѣтеля о рѣшаващъ.

§ 60. За да се подвеждѣтъ новобранцитѣ подъ клетва, въ при-

имателните комиссии трѣба да бждатъ повикани свещеници, молли и раббини. Тия лица нѣматъ право да гласоодаватъ.

§ 61. Примателната комиссия, щомъ пристѣжи къмъ работата, най напредъ опредѣлява възрастта по външния нагледъ на лицата, за които се спомена въ § 35.

§ 62. Възрастта по външния нагледъ се опредѣлява въ примателната комиссия по външгласене.

§ 63. Лицата, които ще се признаватъ за недостигнали до възрастта на повикването и които иматъ повече отъ изнекаванитѣ години, се заличаватъ отъ примателните списъци и се разпущатъ.

§ 64. Като се свърши опредѣленното възрастта по външния нагледъ, примателната комиссия пристѣпва къмъ опредѣляване правата на лицата, за освобождение на пазвѣсно време, слѣдъ истичаието на което пакъ има да постѣпнѣтъ въ нея.

§ 65. Слѣдъ свършѣнка на тѣя новѣрка председателѣтъ на примателната комиссия провѣрѣва по списѣка ония, които сж се явили при повикването, като захване най напредъ отъ доброволцитѣ.

§ 66. Председателѣтъ, като чете тѣя списѣци, прочита и вентѣ бѣлѣжки, внесени въ призователниѣ списѣкъ, за да покаже, на кого отъ повиканитѣ каква правдина и на какво основание се пада.

§ 67. Когато се провѣрятъ по списѣка кои отъ повиканитѣ сж се явили, примателната комиссия наченва да приема за служба; при това приеманieto се наченва съ медицинското преглѣдване доброволцитѣ.

§ 68. Слѣдъ подѣлението една частъ отъ изнекаваното количество новобранци по расписанието съ доброволци, комиссията подпълува останалото по расписанието количество съ ония 20 год. момци, които сж пазѣли способни по своето физическо състояние, при това ако и такѣва пазѣжатъ по много отъ колкото се искатъ по расписанието, то между тѣхъ се хвърля жребие; и на оная — недостатѣкътъ се подпълува отъ такива 20 годишни момци, на които сж дадени права по семейно положение и сж освобождени отъ служба за всекога или временно, споредъ възбуждениѣ въ комиссията препирни, които въ тоя случай сж се рѣшавали по външгласене.

§ 69. Преди да се начене изважданieto жребия, председателѣтъ провѣрѣва приготвениѣ номерирани билети съ числото на внесенитѣ въ призователниѣ списѣци лица, които подлѣжатъ да се приематъ въ служба. Слѣдъ това при пригладването пмъ отъ председателя, билетитѣ се сгхвѣтъ, размѣсятъ и пускатъ въ сжидѣжето.

§ 70. При изваждане жребията лицата отдѣлно се пазиватъ отъ председатели по оная послѣдователностъ, по която сж тѣ записани въ призователниѣ списѣци. Всекий отъ повиканитѣ изважда си номера на жребиято. Извадениѣ номеръ най напредъ се прочита високо отъ одного възъ членовецъ на комиссията заедно съ името на лицето, което го е извадило, послѣ се дава отъ члена на комиссията, за да го провѣри и забѣлѣжи въ призователниѣ списѣкъ и най послѣ се дава на оногѣва, който го е извадилъ.

§ 71. Изважданieto номернитѣ жребия трѣба да се свърши въ единъ день.

§ 72. При изважданieto номернитѣ жребия трѣба да се вадѣтъ слѣдующитѣ правила:

- а) сжидѣжето трѣба да се турнато на открито мѣсто;
- б) номернитѣ жребия се изваждатъ публично;
- в) оны, които изважда жребие, трѣба ржката си да отголи до лакъти;
- г) освѣтъ тоя, който изважда жребиято, никой нѣма право да се доближава до сжидѣжето;
- д) всекой изважда жребие само единъ пжтъ. Оня, който е пвадилъ жребие, послѣ тежобата споредъ извадениѣ номеръ, даже и ако го е пвадилъ по нѣкакво недоразумѣние, преди да му дойде редътъ.

§ 73. Медицинското преглѣдване доброволцитѣ и новобран-

цитѣ става споредъ особениѣ наставления за докторитѣ въ примателниѣ комиссии пзаботени отъ Върховниѣ Медицинскиѣ Съвѣтъ, паде което трѣба да наблюдава комиссията.

§ 74. Оны, които презъ времето на преглѣдването казватъ, че страдатъ отъ епелесия или друга нѣкоя скрпна болѣсть, която имъ пренятетвова да служатъ въ войската, ако има съмнѣние въ това, препращатъ се отъ комиссията въ най блиската болница, за да се пениа способността пмъ за носение военната служба.

§ 75. Показанитѣ на докторитѣ отпоселно преглѣданитѣ лица, че сж способни или не за служба, въ съмнителни случаи не можѣтъ да бждѣтъ задлѣжителни за примателната комиссия.

§ 76. Презъ времето на медицинското преглѣдване лицата, които се приемватъ, председателѣтъ на комиссията, или лицето, на което е тоѣ поржчилъ своята длѣжностъ, прави веднага забѣлѣжка срѣцу името на всекого отъ преглѣданитѣ: „способенъ за дѣйствителна служба“, „освобожденъ отъ дѣйствителна служба на еди-какъвъ срокъ“, „освобожденъ за всекога отъ носение военната тежоба по еди-кой болѣсть или тѣлесенъ недостатѣкъ“ и съгласно съ еди-кой си пунктъ отъ наставленията за докторитѣ въ примателниѣ комиссии, „припнатъ за неспособенъ да носи военната служба поради малкиѣтъ му рѣтъкъ“.

§ 77. Лицата, които сж признати способни за военната служба и които сж влѣзали въ състава на исканото число отъ участѣка новобранци, броятъ се за приети на служба и се записватъ веднага въ примателната расписѣ.

§ 78. Въ примателната расписѣ, заедно съ името и фамилията на приетитѣ, записватъ се и свѣдѣшията, които сж необходими за съставление послужниѣ му списѣкъ.

§ 79. Всекому, който е участвѣвалъ въ повикването, по не постѣпнѣлъ на служба въ постоянниѣ войски, се дава свѣдѣтелство, че се е явилъ да пепѣли военната си тежоба; а именно:

а) на прѣпнатитѣ като стѣвршенно неспособенъ за служба безсрочно свѣдѣтелство за освободяването му за внижѣ отъ служба;

б) на оны, които не сж били взети, по причина че е имало пзливѣкъ, безсрочно за това свѣдѣтелство, като се означи въ него и номерѣтъ на жребиято му и

в) на лицата, които сж получили временно освобождение отъ постѣпнанието пмъ въ служба, временно свѣдѣтелство съ точно обозначение, за какво е то дадено и кога се свършѣва срокътъ му.

§ 80. Въ работитѣ на примателната комиссия влѣзва и това, да прочете въ всеусланиане списѣка на приетитѣ въ дѣйствителна служба новобранци и да приведе послѣднитѣ подъ клетва споредъ притурената при това форма.

§ 81. Слѣдъ като положѣтъ клетва новобранцитѣ, председателѣтъ на примателната комиссия прави распределение на новобранцитѣ по родовѣтъ на оржжията и ги предава на военниѣ припмач.

§ 82. Числото на новобранцитѣ, които е трѣбало да постѣпнѣтъ въ всеко оржжие и порядѣкътъ, по който трѣба тѣ да се распределѣтъ по родовѣтъ на оржжията, показватъ се въ особно расписание.

§ 83. Въ сжщий день на приеманieto доброволцитѣ и новобранцитѣ наченватъ да се хранѣтъ въ смѣтка на хазната.

§ 84. Първобранитѣ призователни списѣци, съ подпнѣнитѣ на вентѣ членове отъ примателната комиссия, пазѣтъ се у окржжнитѣ войски начальници, а преписъ отъ тѣхъ, засвѣдѣтелствовани отъ председатели, се даватъ на окржжнитѣ управители за знание и ржководство.

§ 85. Председателѣтъ на примателниѣ комиссии сжщо и окржжнитѣ управители всекий день съобщаватъ съ телеграмми на своитѣ Министри за върѣзка на приеманieto новобранцитѣ, или, ако нѣма въ мѣстѣто телеграфни станции, съ нароченъ чело-

вѣкъ се занасятъ телеграммитъ до най близката телеграфна станция вѣнскій день.

(Чете Клетвитѣ): 1) Клетва за Християнскитѣ войници (долни чинове.)

Общавамъ се и се кълна въ името на Всемогщаго Бога, че азъ, който съмъ повиканъ въ редоветъ на войската на Българското Княжество, ще служавамъ честно и вѣрно на Негово Височество Българскій Князь, и като изпълнявамъ точно и безпрекословно всичкитѣ му заповѣди, нѣма да пожали живота си, както въ мирно време за запазване реда и законитѣ на страната, тъй също и въ война противъ враговетѣ на моето отечество, — въ свидѣтелство на което целувамъ Кръста и думитѣ на Святото Евангелие. Аминъ.

2) Клетва за Мохамеданскитѣ войници (долни чинове.)

Общавамъ се и се кълна въ името на Високославния Коранъ, като произнасямъ клетвата: „валлахи, биллахи, таллахи“ въ тона, че азъ, който съмъ повиканъ въ редоветъ на войската на Българското Княжество, ще служавамъ честно и вѣрно на Негово Височество Българскій Князь, и като изпълнявамъ точно и безпрекословно всичкитѣ му заповѣди, нѣма да пожали живота си, както въ мирно време за запазване реда и законитѣ на страната, тъй също и въ война противъ враговетѣ на моето отечество, — въ свидѣтелство на което целувамъ Преславния Коранъ. Аминъ.

3) Клетва за войницитѣ (долни чинове) отъ Израилево Вѣроисповѣданне.

Общавамъ се и се кълна въ Всемогщия Богъ Израилевъ и въ Неговитѣ Заповѣди за това, че азъ, който съмъ повиканъ въ редоветъ на войската на Българското Княжество, ще служавамъ честно и вѣрно на Негово Височество Българскій Князь, и като изпълнявамъ точно и безпрекословно всичкитѣ му заповѣди, нѣма да пожали живота си, както въ мирно време за запазване реда и законитѣ на страната, тъй също и въ война противъ враговетѣ на моето отечество, — въ свидѣтелство на което целувамъ Думитѣ на Заповѣдитѣ.

Председателъ: Има ли нѣкой да забѣлжи върху четеніи проектъ въ редакцията.

Грънчаровъ: Въ 28 членъ въ бѣлжката а) се прочете »отчество« на »бащино име«, а сега се прочете пакъ »отчество.«

Докладчикъ: Да, пропуснахъ го.

Свящ. Драгановъ: Въ 21 членъ се казва: (чете) »Въ ония градове, гдѣто мъжкото население надминува 5000 души, съставятъ се отдѣлни участъци.« Азъ не можъ да разбера, какъ се разумѣва еселекото население, венчки мъжи съ дѣцата ли, или само новобранци се разбира.

Докладчикъ: Разбира се венчкото население. Не само новобранци, но и дѣца и венчко, което има мъжка душа; на пр. въ градъ отъ 5000 мъжески души може да има 500 или 600 души новобранци, и тамъ гдѣто има 5000 души мъжески жители, тѣ съставляватъ особна околия защото другояче пакъ не може да се свърши набора въ една недѣля.

Дюкмеджиевъ: Азъ забѣлжвамъ тука въ клетвата на мюсюманитѣ, че е пропуснато тамъ гдѣто се казва да пазятъ редътъ и законътъ, че трѣба да се каже и общийтъ интересъ на държавата.

Докладчикъ: Клетвата е сжщата, както и българската, само български се кълне на »Всемогщаго Бога«

и т. н., а въ турската клетва е за »Славнийтъ Коранъ« и да кажатъ »валлахи, биллахи, таллахи,« а венчкото друго е еднакво. Разбира се, че ще пазятъ редъ и законъ въ военно и мирно време противъ враговетѣ на отечеството и разумѣва се като пазятъ закона, тѣ пазятъ и общийтъ интересъ. Ако пъкъ се нарушава порядъка ще варди порядъка.

Грънчаровъ: Въ началото на клетвата на мюсюманитѣ е пропуснато, както стои и за християнитѣ »въ Всемогщаго Бога.« Това трѣба и въ турската клетва да бжде, само съ разлика, че българитѣ се кълнатъ въ Евангелието, евреитѣ на Заповѣдитѣ, а турцитѣ на Корана. Азъ мисля, че Богъ най напредъ трѣба да бжде въ клетвата.

Докладчикъ: Да, това е пропуснато и ще се припише.

Председателъ: Има ли нѣкой да забѣлжи още нѣщо? (Нѣма.) Приемамъ Н. Събрание прочетенъ законопроектъ, както се прочете исцѣло заедно съ поправкитѣ? (Приема се.) Който го не приема да си дигне ръката. (Никой.)

Докладчикъ: Слѣдва законопроекта за наказанията, който е приложенъ при този законопроектъ.

Председателъ: Тѣ сж приложени и трѣба да се четжтъ изведнажъ.

Докладчикъ: (Чете заглавието.) »Законопроектъ за наказанията, престѣпленията и простѣпкитѣ по изпълнението на военната тежба.« Относително заглавието комисията направи измѣнение именно »законъ за наказания, престѣпления за неиспълнение военната тежба.« За да нѣма толкова »та.«

Намѣст. на Воен. Министръ се съгласява съ измѣненіето на комисията.

Председателъ: Приема ли Н. Събрание заглавието както е отъ комисията редактирано. (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете.)

§ 1. Лицата, които сж длѣжни къмъ призивнитѣ участъци (ст. 25 и 26) въ случай ако не изпълнятъ тѣзи си длѣжности въ продължение на тая година, когато павършватъ 20-та си година, подпадатъ на парично плащанне, не повече отъ 50 фрака, по присѣдата на мирови сѣдии.

Комисията го измѣни така съ прибавка вмѣсто: »подпадатъ на парично плащанне« »подпадатъ подъ парична глоба.«

Председателъ: Желас ли нѣкой да говори? (Не желас.) Понеже г-нѣ Намѣстникъ на Военния Министръ се съгласява, то давамъ на вотирание члена така както е отъ комисията. (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете.)

§ 2. Лицата, които подѣлжватъ на постѣпване въ войската и не се явятъ предъ приемната комисия до назначени срокъ, ако не представятъ законни причини за неявяването си, подпадатъ, макаръ и да се лишаватъ отъ правото да теглятъ жребіе (ст. 70 и 71).

а) Призивнитѣ способни за служба, слѣдъ като се зачислятъ

въ нея, подъ дисциплинарно наказание, по усмотрѣніето на военното имъ начальство.

в) Признатитѣ неспособни за военна служба, — на парично плащане не повече отъ 200 фр. по присѣдата на Мировия Сѣдѣи.

Комиссията е измѣнила този членъ така съ прибавка и измѣнение: » лица, които подлѣжатъ на постѣжване въ войската и не се явятъ предъ приемната комиссия до назначеніи срокъ, ако не представятъ законни причини за неявяването си, като се лишаватъ отъ правото да теглятъ жребіе, (ст. 70 и 71) подпадатъ:

а) признатитѣ способни за служба, слѣдъ като се зачислятъ въ нея — подъ дисциплинарно наказание, по усмотрѣніето на военното имъ начальство;

в) признатитѣ неспособни за военна служба, — на парична глоба не повече отъ 200 фр. по присѣдата на мировий сѣдѣи. »

Въ комиссията се възбуди въпросъ за дисциплинарно наказание и като нѣма такъвъ законъ напечатанъ ти се намѣри въ затруднение. Г-нъ Намѣстникъ може да обясни какви сж тѣзи наказания.

Намѣст. на Воен. Министръ: (говори руски).

Докладчикъ: Г-нъ Намѣстникъ на Военния Министръ казва, тѣзи дисциплинарни наказания не се даватъ по присѣда; но отъ непреслѣдваніето на показания отъ подчиненитѣ. Това се опредѣлява споредъ чинътъ на началника и има разлика отъ по голѣмитѣ до по малкитѣ началници постепенно. Това наказание не е по голѣмо отъ двѣ недѣли не въ тъмница, но въ военний особенъ затворъ. Най малко наказание е да стои повече караулъ или да дежури. Тѣзи сж малки наказания, които не се вписватъ въ документитѣ, че е билъ наказанъ. И послѣ наказаніето, пакъ служи въ войската.

Предсѣдатель: Желас ли нѣкой да говори? (Не.)
Приема ли Нар. Събрание членъ вторий споредъ редакцията на комиссията? (Приема.)

Докладчикъ: (Чете.)

§ 3. Които обявятъ при освидѣтелствованіето, че иматъ нѣкои скрити болѣсти, които имъ пренятствуватъ за да изпълняватъ военната служба, ако при испитванието въ болницата се окажатъ лъжливи заявления имъ подпадатъ, послѣ зачисленіето имъ на служба, подъ дисциплинарно наказание по усмотрѣніето на военното начальство.

Комиссията направи само редакционни бѣлѣжки. (Чете.)
» Ония, които при освидѣтелствованіето обявятъ, че иматъ нѣкои болѣсти, които имъ пренятствуватъ да изпълняватъ военната служба, ако при испитванието въ болницата се окажатъ лъжливи заявления имъ, подпадатъ послѣ зачисленіето имъ на служба, подъ дисциплинарно наказание по усмотрѣніето на военното начальство. »

Предсѣдатель: Приема ли се той членъ споредъ комиссията? (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете.)

§ 4. Лицата, които съ цѣль да избѣгнатъ отъ военната служба сами или съ помощта на други си правятъ рани или по другъ начинъ повреждатъ здравіето си, подпадатъ на затваряне въ тюрма на продължение отъ 1 до 3 години.

Въ той членъ комиссията измѣни вмѣсто думитѣ »подпадатъ на затваряне въ тюрма на продължение отъ 1 до 3 години« тури думитѣ »затварятъ се въ тъмница отъ $\frac{1}{2}$ до 2 години«.

Намѣст. на Воен. Министръ: (Преводъ изъ руски.) Азъ противъ това собствено нѣщо нѣмамъ, но е желателно, щото искусствениитѣ ранения, повреждания на здравіето, или сѣчение на прѣтитѣ, съ цѣль да се освободятъ отъ военна служба, да се наказватъ по строго.

Докладчикъ: Струва ми се, че думитѣ на г-на Намѣстника си иматъ мѣстото; но мисля, че да затворимъ чловѣка половинъ година и да остане безъ прѣсти, това е едно достаточо наказание; защото който си е повредилъ здравіето, той е направилъ вреда на себе си и още за това е наказанъ.

Намѣст. на Воен. Министръ: (Преводъ изъ руски.) Азъ мисля, че такъвъ чловѣкъ трѣба да бѣде строго наказанъ, защото той лишава не само войската отъ единъ войникъ, но лишава и България отъ единъ добъръ гражданинъ работникъ.

Дюкмеджиевъ: Азъ не зная до колко е за съжаление единъ чловѣкъ, който иска да се отстрани отъ повинността да охрани отечеството и да иде въ войната; за това съмъ съгласенъ да си остане наказаніето, както си е въ проекта, даже и 5 години за такъвъ чловѣкъ е малко наказание.

Стамболовъ: Въ проекта е казано: наказание отъ една до 3 години, но като взехме въ внимание, че ако остане отъ 1 до 3 години, тогава никое сѣдилище не може опредѣли по малко отъ една година наказание; но има обстоятелства, които да улесчаватъ престѣплението въ нѣкои случаи, за да се не наказва тѣй строго; и слѣдователно вмѣсто да отива къмъ Князи за помилване, по добръ е да се тури по малкъ срокъ за наказаніята споредъ обстоятелствата. Сѣдѣтъ може да тури двѣ години; но да стои въ войската деѣ години и двѣ години наказание, то азъ мисля, че всѣкий предпочита да бѣде 8 години въ войска отъ колкото двѣ години въ затворъ. За това предлагамъ да се не приема наказаніето въ проекта, но онова отъ комиссията.

Предсѣдатель: Давамъ споредъ проекта на гласоподаване. Приема ли Н. Събрание 4-й членъ както стои въ проекта? (Приема.) Който го приема да си дигне ржката. (Вишегласие.) Значи приетъ.

Докладчикъ: (Чете.)

§ 5. Ония лица, които се намиратъ въ запаса и не се явятъ въ годишнитѣ учебни сборове (§ 15) безъ да представятъ за това законни причини предъ приемателитѣ комиссии, даватъ се на сѣдъ отъ предсѣдателитѣ на рѣшенитѣ комиссии. Ако сѣдѣтъ ги признае за виновни наказватъ се съ затворъ отъ 15 до 60 дни или съ глоба отъ 30 до 300 франка.

Комиссията е приложила още тѣзи два параграфа.

Намѣст. на Воен. Министръ: (Говори руски.)

Докладчикъ: Г-нъ Намѣстникъ благодари отъ страна на Министерството за прибавката на този законъ, който

се касае за резервиститѣ. До сега не е имало законъ за тѣзи, които се уклоняватъ отъ военната служба, даже и отъ София имаше таквизи, които не представиха никакви свѣдѣния, защо не сж дошли при свикване на резервиститѣ. Такъвъ законъ е необходимъ и Военното Министерство е мислило да го внесе като особенъ законъ, но като има само два параграфа, не струва да се внася особно и като влѣзе това въ тѣзи наказания, то ще да се постигне цѣльта.

Предсѣдателъ: Приема ли Н. Събрание 5-й § както се прочете? (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете.)

Чл. 6. Ако резервиститѣ при мобилизацията войската безъ законни причини се отклоняватъ, считатъ се военни дезертори (бѣглеци) и се преслѣдватъ като таквизъ.

(Приема се.)

(Чете исцѣло):

ЗАКОНЪ

за наказания, престѣпления за неиспълнение военната тежба.

1. Лицата, които сж длѣжни къмъ призивнитѣ участъци (§§ 25 и 26) въ случай ако не изпълнятъ тѣзи си длѣжности въ продължение на тази година, когато навършватъ 20-та си година, подпадатъ подъ парична глоба, не повече отъ 50 франка, по присѣдата на мировия сѣдия.

2. Лицата, които подлѣжатъ на постѣпване въ войската и не се явятъ предъ приемната комиссия до назначени срокъ, ако не представятъ законни причини за неизявяването си, като се лишаватъ отъ правото да теглятъ жребие, (§ § 70 и 71) подпадатъ:

а) призивнитѣ способни за служба, слѣдъ като се зачислятъ въ нея — подъ дисциплинарно наказание, по усмотрѣнието на военното имъ началство;

б) призивнитѣ неспособни за военна служба, — на парична глоба не повече отъ 200 фр. по присѣдата на мировия сѣдия.

3. Ония, които при освидѣтелствованиято обявятъ, че иматъ нѣкои скрити болѣсти, които имъ препятствуватъ за да изпълняватъ военната служба, ако при испитваниято въ болницата се окажатъ длѣжни за явленията имъ, подпадатъ, послѣ зачислението имъ на служба, подъ дисциплинарно наказание по усмотрѣнието на военното началство.

4. Лицата, които сж цѣль да избѣгнатъ отъ военната служба сами или съ помощта на друго си правятъ рани или по другъ начинъ повредятъ здравнето си, подпадатъ на затваряние въ тюрьма на продължение отъ 1 до 3 години.

5. Ония лица, които се намиратъ въ запаза и не се явятъ въ годишнитѣ учебни сборове (§ 15) безъ да представятъ за това законни причини предъ приемателнитѣ комиссии, даватъ се на сѣдъ отъ предсѣдателитѣ на рѣшенитѣ комиссии. Ако сѣдътъ ги признае за виновни, наказватъ се съ затворъ отъ 15 до 60 дни или съ глоба отъ 30 до 300 франка.

6. Ако резервиститѣ при мобилизацията войската безъ законни причини се отклоняватъ, считатъ се военни дезертори (бѣглеци) и се преслѣдватъ като таквизъ.

Славейковъ: Именно да попитамъ какво наказание ще се дава на военнитѣ бѣглеци т. е. за ония, които отъ стража или отъ учение избѣгватъ. За тѣхъ наказание не е предвидено. Ще моля, ако има за тѣхъ друго наказание, да ни се обясни.

Намѣст. на Воен. Министръ: (Преводъ изъ

руски.) Военнитѣ дезертори се сѣдятъ отъ военнитѣ сѣдъ въ 24 часа и обикновенно се осѣждатъ на смъртъ съ стрѣление.

Предсѣдателъ: Има ли нѣкой да говори нѣщо? (Нѣма.) Приема ли Н. Събрание закона за наказанията за неиспълнение военнитѣ тежби както се прочете въ послѣдния редакция? (Приема се.)

На дневний редъ е прочитане закона за чифлицитѣ внесенъ отъ г-на Министра на Финанситѣ съ отношение.

Секретаръ Радославовъ: (Чете отношението.)

До Г-на Предсѣдателя на Народ. Събрание.

Министерството на Финанситѣ съ настоящето има честь, Г-не Предсѣдателю да внесе въ Н. Събрание на разглеждане 165 екземпляра отъ законопроекта „за подобрене състоянието на населението, което се прехранва съ обработване господарственни и чифлиски земи“. При този законопроектъ се прилагатъ за свѣдѣние 150 екземпляра отъ рапорта на комиссията испратена въ кюстендилски окръгъ, да изучи положението на безземелнитѣ селени, който рапортъ е далъ поводъ и отъ части е служилъ за съставянето на настоящий законопроектъ.

Министръ: Каравеловъ;

Главенъ Секретаръ: Д. Каранфиловичъ;

Началникъ на отдѣлението: Ив. Д. Гошевъ.

Д-ръ Браделъ: При внасянето на тѣзи законопроекти, които иматъ прилична цѣль, има такива, за които венчикитѣ членове отъ Събранието разбиратъ нуждитѣ, които извикватъ този или онзи законопроектъ; но има и други законопроекти, за които могатъ само половина или една частъ отъ Събранието да разбератъ, каква нужда ги предизвиква. Миналиятъ пътъ бѣше такъвъ законъ за зеленицата. Той е единъ отъ законопроектитѣ на които нуждата познаватъ само онѣзи депутати, които живѣятъ въ селата и въ малкитѣ градища и които сж близо до населението, което страда отъ това: но другитѣ депутати го не разбиратъ. Азъ тогава попитахъ — и мисля, че трѣба да се введе такъвъ редъ — да се съобщаватъ и на Събранието нуждитѣ и причинитѣ, които предизвикватъ този или онзи законопроектъ. Азъ не говори противъ закона; но тъй като има депутати, които и по занятие и мѣстожителство не знаятъ причинитѣ, които предизвикватъ този законъ, за това считамъ за нужно да се кажатъ тия причини. Азъ не се съмнявамъ, че има нужда отъ такъвъ законъ; но като имамъ предъ видъ, че у насъ има хора, които по положението си даже едни като живѣли вънъ отъ България не знаятъ тия нужди, за тѣхъ да се даде при внасянето на закона едно кратко разяснение. Азъ и пр. не знамъ положението на чифлицитѣ и за това бихъ желалъ да се разясни. Това да става всѣкий пътъ, когато се внесе единъ законопроектъ; при отношението вкратцѣ може да има нѣколко думи за причината, която е предизвикала Министерството да внесе такъвъ законопроектъ. Въ отношението да се каже единъ кратъкъ отчетъ на работата за освѣтление на ония, които нѣматъ по своитѣ занятия случай да разбератъ смисълътъ на законопроекта.

Стамболовъ: Законопроекта, за който става сега дума, може да се каже, че се поиска от самото Събрание да се внесе, защото миналата година тука се четоха прошения, въ които 1000 хора искаха земя, която имъ била бащина, да имъ се даде назадъ; защото когато се освобождавала Сърбия, въ ония мѣтни времена, гдѣто и българи ходили да проливатъ кръвта си, за да помогнатъ, тогава сж се намѣрили нѣкой турски вагабонти, които присвоили земята. Нѣкой отъ тѣхъ излѣзълъ на единъ баиръ, разгледалъ се насамъ пататъкъ и до гдѣто му е окото видѣло, е казалъ това е мое. Отъ начало е вземалъ по малко, или сирене, или други дребности отъ селянитѣ, а полетка легка присвоилъ е всичкитѣ имущества и хората останали безъ земя. Миналата сесия се четоха прошения и всичкитѣ депутати бѣха възмутени отъ положението на нашитѣ селини. Тогава се рѣши, Министерството да прати комисия, която да изучи този въпросъ и да се направи единъ законъ, съ който да може да се улесни населението. Така щото подиръ това, което стана въ миналата сесия, струва ми се, че думитѣ на г-нъ Браделъ нѣматъ си сега мѣстото, толкозъ повече, че той присѣствуваше тогава, когато се четоха прошенията. Единичко което можимъ да направимъ е, да изберемъ една 10-то членна комисия въ които да влѣзнатъ повече хора отъ кюстендилскитѣ окръгъ, които знаятъ положението и можатъ да оцѣнятъ, до колко мѣрнитѣ, предвидени въ този законъ, ще можатъ да улеснятъ народа. Г-нъ Министръ прати въ кюстендилскитѣ окръгъ една комисия, отъ която рапорта се раздаде на представителитѣ, въ който има на пълно обяснені причинитѣ, защо се ввожда този законъ. Намъ не остава друго, освѣнъ комисията да разгледъ, измѣни и допълни, което счита за нужно и Н. Събрание да го приеме.

Д-ръ Браделъ: Азъ никакъ не желая да говори противъ законопроекта и чудно ми се види, какъ г-нъ Стамболовъ говори съ такъвъ тонъ. Азъ бихъ желалъ по поводъ на законопроекта да има само нѣкое мотивиране. Миналата сесия се говореше по поводъ на това нѣщо и което се е говорило, е влѣзло въ протоколитѣ. Азъ никакъ не съмъ противникъ на този законопроектъ и не съмъ казалъ, че нѣма нужда за него, но казахъ, че биватъ законопроекти, които иматъ общи интереси и които сж извѣстни на всичкитѣ; но има и такива, при които за освѣтление не би било злѣ, ако да има нѣколко реда за да се мотивира, защо се внася тоя законопроектъ. А че ще се даде този законопроектъ на комисия, това не ека приказка. Азъ мисля, че не е тежко на г-нъ Министра да каже нѣколко думи като мотивировка, че тѣзи и тѣзи сж причинитѣ, съ които се предизвиква този законопроектъ. Но протявъ самиятъ законопроектъ нѣмамъ нищо.

М-ръ Цанковъ: Ако наистина този законопроектъ, който се внася, сега нѣмаше мотиви, тогава имаште право да говорите. Мотивитѣ ми се струва, че сж приложени въ

министерското отношение, което казва препроваждамъ го съ рапорта на комисията. По голѣма мотивировка не може да бжде. Въ другъ случай истина при всѣкий законъ, на който не сж извѣстни причинитѣ на Н. Събрание, г-нъ Министръ ще покаже причинитѣ, но тѣзи показания можатъ да бждатъ писмени и устни. И, онзи денъ се внесе отъ Министра единъ законопроектъ за зеленицата, за който тоже не може да се каже, че се е внесълъ безъ мотиви. Министрътъ бѣше тука и изложи устно мотивитѣ. А било писмено, било устно, това е пакъ сжщото.

Стамболовъ: Когато единъ Министръ внесе единъ законопроектъ, ако не би било извѣстно Събранието за него, то е въ неговъ интересъ да представи доказателства, за да не се отхвърли при генералнитѣ дебати неговиятъ законопроектъ. Това е работа на Министра, а ние да ги учимъ, не е наша работа. Колкото за въпроса, то рапорта е печатанъ и въ Държавния Вѣстникъ; — а освѣнъ това е и приложенъ при закона. Защо тогава да дигаме въпроси, които си нѣматъ мѣстото? (Гласове: исчерпано е.)

Рангелъ Костовъ: Тука се отвори въпросъ за земя и за внесенія законопроектъ, но азъ не можъ да разберъ, като въ миналата сесия се подадоха много прошения за землитѣ, които сж отнети отъ народа, именно отъ черкезитѣ, както е станало на пр. въ видинското окръжие.

Предсѣдателъ: Говорете на предмѣта, това е другъ въпросъ.

Рангелъ Костовъ: Заради това, че не се съединяватъ тѣзи земи съ господарственитѣ, защото ония не сж господарствени и г-нъ Министръ не даде отговоръ.

Предсѣдателъ: Това е другъ въпросъ.

Славеиковъ: Азъ не искамъ да обръщамъ внимание къмъ едни отъ размѣненитѣ думи, но искамъ само въ 11 членъ да се забѣлжи нѣщо, че когато се предава този законопроектъ на комисия, трѣба да се приложи това, което тоже е нужно да се разисква. (Гласове: това сж детали.)

(Чете 11. членъ.)

Господаритѣ (снахитѣ) можатъ да располагатъ по волята си съ онии ниви и ливади, които не сж бащини и върху които иматъ законни документи (тапи), каквито предписва законътъ.

Детали; но азъ искамъ само да ги предложи на комисията, че трѣба отъ меритѣ да го отдѣлятъ и да го разискватъ.

Предсѣдателъ: Приема ли Н. Събрание законопроекта да се предаде на комисия? (Присма се.) Отъ колко души да състои тѣзи комисия?

Бръшляновъ: Менѣ ми се чини, че 6 души сж доста, защото можатъ по добръ да се събиратъ и разискванията да ставатъ по редовни и ако е възможно повече земледѣлци да се избержатъ.

Тодоровъ: Азъ мисля, че малко се касае за земледѣлци, защото нѣма тука да учимъ земледѣлие; но да

се избергът хора, които разбиратъ отъ закона и малко отъ политическа економия и хора които разбиратъ за унищожението на феодализма.

Расолковъ: Азъ мисля, да не бждатъ по малко отъ 10 души. Дѣйствително членове у законопроекта има малко, но работата е твърдѣ тежка и важна. За това предлагамъ да бждатъ 10 души въ комиссията, въ която най малко трѣба да има 3-ма, които да сж сждини, защото тѣ познаватъ по добръ страдающитѣ лица. Сждинѣ иматъ всѣкога главоболне съ чифлицѣ и расправин между селянитѣ за тѣхъ.

А. Цановъ: Всичкитѣ, които сж били въ комисията, сж се научили, че колкото повече членове има, толкова по мжчно се работи. Азъ съмъ членъ отъ комисията и зная, че много мжчно е да се съберемъ всички. Хубавото разгледване не зависи отъ множеството. Менъ ми се чини, че ще е добръ най голѣмото число да бжде онова, което предложи г-нъ Бръшляновъ, сир. 6 души, защото ако сж повече, работата повече се заплита, отъ колкото да се поправи.

Бръшляновъ: Желая, да отговори на г-на Тодорова, че когато казахъ повече земеделци, то не разбирахъ, че трѣба да се избергът хора, които оржтъ, но имахъ предъ видъ такива депутати, които сж учили земеделне, които сж свършили земеделчески академии и които знаятъ повече и по добръ тѣзи работи отъ мене и отъ г-на Тодорова.

Предсѣдатель: Приема ли Н. Събрание тѣзи комисия да сѣстои отъ 6 души? (Приема.) Какъ да се избере, по тайно или по явно гласоподаване? (Гласове: по явно.) Г-да депутатитѣ да предлагатъ членоветѣ.

Грънчаровъ: Предлагамъ Стамена Любавский (Христовъ,) който може да даде добри свѣдѣния. (Приема се.)

Стамболовъ: Предлагамъ г-на Славейкова. (Приема се.)

Соколовъ: Предлагамъ г-на Карапетрова. (Гласове: нѣма го тука.) (Сѣдователно не приема се.)

Пановъ: Предлагамъ Носифа Ковачевъ.

И. Ковачевъ: Азъ благодаря на г-на Панова, но съмъ толкова занятъ, щото едвамъ мож да дохождамъ на заседание. За това моля Н. Събрание да ме отпущне, защото нѣмамъ възможность кога да присѣствамъ въ комисията. Най покорно моля Н. Събрание да ме отпущне.

Предсѣдатель: Който не приема оставката на г-на Ковачева да си дигне ржката. (Меншество.)

Баларевъ: Предлагамъ г-на Илия Цановъ. (Приема се.)

Икономъ попъ Тодоръ: Понеже казаха нѣкои отъ предговорившитѣ, че въ тѣзи комисия трѣбало да има сждини, азъ мисля, че освѣнъ тѣхъ можтъ да влѣзжтъ и хора, които знаятъ право и които не сж сждини, за това предлагамъ г-на Сукнарова.

Сукнаровъ: Азъ съмъ вече въ една комисия, а послѣ въ бюрото има много работа, имамъ и други частни работи; а да имаше възможность, тогава на драго сърдце бихъ приелъ.

Свящ. Бобошевски: Предлагамъ г-на Грънчарова по причина, че той е тамъ сждини и знае по положително тѣзи работи. (Приема се.)

Единъ гласъ: Предлагамъ г-на Христа Стефанова. (Приема се.)

П. Станчовъ: Азъ предлагамъ Симеона Панчова, етрополски депутатъ. (Приема се.)

Предсѣдатель: На дневенъ редъ е предложението на г-на Еремия Гешова.

Ер. Гешовъ: Въ миналата сесия г-да се вотира единъ въпросъ, който презъ всичката сесия се разисква и се въведе въ протоколитѣ, но остана безъ законна сила. Въпросътъ се касае до г-да чиновницѣ, които сж представители въ Нар. Събрание и които трѣба да не получаватъ по двѣ заплати: чиновническа и депутатска, но да получаватъ само депутатска, а чиновническата да си остава въ хазната.

Предсѣдатель: Дайте си предложението. (Еремия Гешовъ дава писмено предложението си.)

М-ръ Цанковъ: Истина, че въ миналата сесия се говори за този въпросъ и тогава се обрѣче Министерството, че ще направи единъ законопроектъ, който сега е готовъ и тия дни ще се внесе въ Нар. Събрание. (Гласове: съгласни.)

Ер. Гешовъ: Задоволявамъ се отъ думитѣ на г-на Министра, но до тогава до когато се внесе законопроекта. Желателно е да се внесе по скоро. (Веселостъ.)

Предсѣдатель: Значи, че този въпросъ ще се разисква, когато се внесе законопроекта.

На дневенъ редъ дохожда докладътъ на комисията за подданството. Отъ тая комисия единъ членъ е включенъ отъ Събраниято. Ако има нѣкой отъ тая комисия, да ни каже, какво сж свършили, а послѣ да се избере още единъ членъ.

Михайловский: Нищо не сме свършили. (Веселостъ.)

М-ръ Цанковъ: Този законопроектъ се внесе още миналата сесия по желанието на Нар. Събрание. Наистина отъ дена на внасянето му постигнали сж стотини прошения, съ които просителитѣ искатъ да имъ се опредѣли подданството. Има българи, които сж заселени и пр., за това Нар. Събрание трѣба да вотира този законопроектъ, за да се знае какво да се прави съ тѣзи хора. Въ миналата сесия се назначиха 5 члена, отъ които одного сега нѣма, за това трѣба да се догълнятъ и да се свърши работата.

Наумовъ: Като се кассира г-нъ Минчовичъ, оставатъ само 4 члена.

Предсѣдатель: Не счита ли Нар. Събрание 4 души за достатчно. (Гласове: достатчно.)

Михайловский: Не мож да бждъ въ 2 комисии, зарадъ туй отъ комисията за подданството си давамъ оставката.

Предсѣдатель: Приема ли се оставката на г-на Михайловский. (Не се приема.)

Михайловский: Въ правилника е казано, че единъ членъ, ако се избере въ двѣ комисии, има право да се откаже отъ едната. Това не иска ни разпекване ни вотиране.

Грънчаровъ: Ако да се избираше сега, можеше да се откаже, но въ миналата сесия е могълъ да работи.

Михайловский: Въ миналата сесия г-нъ Министръ на Външнитѣ Дѣла каза, да се прекъсне работата по този въпросъ.

М-ръ Цанковъ: Г-нъ Михайловский! когато нѣщо неказвате, малко мислете! Министрътъ никога не е казалъ това въ Нар. Събрание.

Михайловский: Въ Нар. Събрание не е казалъ, но частно. (Веселостъ.)

Стамболовъ: Ако иска г-нъ Михайловский, да се откаже отъ едната комисия, той можеше да се откаже отъ комисията за черковнитѣ правила. Когато го избрахме за нея, той трѣбаше да каже, че е членъ въ друга комисия, а сегашната оставка не може да се вземе въ внимание.

Предсѣдатель: Дохожда на редъ предложението на г-на Стамболова.

Стамболовъ: Преди нѣколко дѣня, различни въпроси дойдоха да ни покажатъ, че е нужно да се изработи единъ избирателенъ законъ защото избирателния законъ, при всичко че ще го работимъ ние, е като частъ на самата Конституция. Ако нѣмаме избирателенъ законъ, тогава не може, въ случай че се растури, пакъ да се свика Събранието, или свикването остава за неопредѣлтелно време, понеже тия временни правила сж само за първото Нар. Събрание. Заради туй нѣкои г-да представители, като видѣха, че изработването на единъ законъ, какъ да ставатъ изборитѣ за Обикновенното и Велико Нар. Събрание, е отъ надгигаща нужда и потреба и че трѣба да стане по скоро, подписаха слѣдующето предложение.

(Чете предложението):

„Долуподписанитѣ представители предлагатъ да се избере отъ Нар. Събрание една десеточленна комисия, която да преглѣда „Временнитѣ Правила за избиранието представителитѣ за Първото Обиковенно Нар. Събрание“ и да изработи единъ законъ за избирание представителн, както за Обиковенното така и за Великото Нар. Събрание“.

София, 11 Ноемвр. 1880 год.

(Слѣдватъ 45 подписа.)

Менъ се струва, че на всичкитѣ представители е позната тая работа, щото по много мотивировки на тѣхното собствено убѣждение не трѣба да ставатъ. Заради туй азъ съмъ увѣренъ, че ще се приеме отъ цѣлото Събрание. (Прието.)

Предсѣдатель: Желас ли нѣкой да говори? (Не желас.) Приема ли Нар. Събрание, да се предаде избирателния законъ на една комисия, за да го преработи? (Приема.) Приема ли Нар. Събрание щото комисията да състои отъ 10 души? (Приема се.) Какъ желас

Нар. Събрание, по явно ли или по тайно гласоподаване да се избере? (По явно.) Който не желас по явно гласоподаване да си дигне ржката. (Единъ дигна.) Давамъ распусъ на 5 минути.

(Послѣ распусѣтъ.)

Засѣданнето се отваря изново.

П. Станчовъ: За предложението на Г-на Стамболова да се избере една десеточленна комисия за преглѣданне изб. законъ, мисля, че по добръ ще бѣде бюрото да ги предлага. (Гласове: не е по добръ бюрото, а Събранието!) (Шумъ.)

Атанасъ Игнатовъ: Азъ мисля, че е по добръ депутатитѣ да предлагатъ (Гласове: съгласни.)

Предсѣдатель: Като желас Нар. Събрание да се показватъ лицата отъ депутатитѣ, така нека бѣде.

Мѣнковъ: Азъ предлагамъ за членъ на комисията д-ра Берона. (Приема се.)

Връшляновъ: Азъ предлагамъ г-на Ив. Данева. (Приема се.)

Ат. Игнатовъ: Предлагамъ г-на Рангела Костова. (Приема се.)

Баларевъ: Предлагамъ г-на Стамболова. (Приема се.)

Пановъ: Предлагамъ Ик. п. Тодора, който бѣше членъ въ анкетната комисия и е ималъ случай да изучи въпросѣтъ по изборитѣ най добръ, за това ще бѣде полезенъ на работата. (Приема се.)

Соколовъ: Азъ предлагамъ г-на Лазара Дукова. (Приема се.)

Стамболовъ: Предлагамъ г-на Г. Живкова. (Приема се.)

Лазаръ Дуковъ: Предлагамъ свещ. Радева. (Приема се.)

Г. Живковъ: Предлагамъ д-ра Антонова. (Приема се.)

Ив. Даневъ: Азъ Предлагамъ г-на П. Станчова. (Приема се.)

Предсѣдатель: Станаха 10 души. Тѣ сж слѣдующитѣ: д-ръ Беронъ, Ив. Даневъ, Рангелъ Костовъ, Стамболовъ, Ик. п. Тодоръ, Лазаръ Дуковъ, Г. Живковъ, свещ. Радевъ, д-ръ Антоновъ и П. Станчовъ.

На дневенъ редъ дохожда запитването на г-на д-ра Моллова.

Д-ръ Молловъ: Въ миналата сесия, както помни Нар. Събрание, представителитѣ се отнесоха твърдѣ щедро къмъ заплатитѣ на учителитѣ въ гимназитѣ, реалнитѣ училища и учителскитѣ семинарии. Въ София има една гимназия, която ноем името класическа гимназия и чини ми се, че 28,000 фр. за година се отпуснаха само заради служащитѣ и други разности, освѣнъ степендитѣ. Нар. Събрание, до колкото азъ помня, като се отнесе тѣй щедро къмъ заплатитѣ на учителитѣ, имаше предъ видъ, че трѣбаше да отговарятъ на назначението си, т. е. да сж вѣщи въ наукитѣ, знанието, практиката и др. Отъ различни страни дохождатъ оплаквания, че имало нередовности въ гимназията, не зная въ какво, да ли въ

преподаванията или въ друго нѣщо, тъй щото родителитѣ не даватъ дѣцата си въ гимназията, но ги даватъ въ други мѣста, даже и вънъ отъ Княжеството. За това бихъ желалъ да знамъ, като имаме пълно довѣрие къмъ г-на Министра на Просвѣщеніето, да ни каже, защо така се отнасятъ публиката или бащите къмъ гимназията?

М-ръ Гюзелевъ: Софійската класическа гимназия състоеше миналата година отъ 3 класса, а тази година се отвори и IV-й классъ и за това въ бюджета сж предвидени 5 души учители. За назначението на тѣзи учители Министерството, колкото е било възможно, потруди се, но по причина на голѣмо накупление отъ ученици и споредъ нуждата да се отворятъ паралелни классове отъ I-й три, а отъ II-й два, види се, че числото на учителитѣ не е достатъчно. За това Министерството трѣбаше да намѣри още 3 или 4 учители, за да може да се отвори и нареди гимназията. Азъ не претендирамъ, че всичкитѣ учители на Соф. гимназия напълно отговарятъ на назначението си, но като се имаше предъ видъ това обстоятелство, че трѣба да се наредятъ паралелни классове, разумѣва се, че се назначиха по послѣ лица, които не сж до толкова способни да отговарятъ на своето звание, обаче тѣ се назначиха за по нисшитѣ классове т. е. за I-й и II-й классове и платитѣ имъ не сж такива, както сж опредѣлени отъ Нар. Събрание, а по малки; тъй щото Министерството би било много благодарно на г-на д-ра Моллова, ако му препоръчи нѣкои по добри учители, за да се нареди по добръ гимназията.

Д-ръ Молловъ: Азъ до нѣйдѣ съмъ задоволенъ съ отговора на г-на Министра, а до нѣйдѣ не съмъ. Именно задоволенъ съмъ, че слухътъ, който се поенъ въобще, че не отивали ученицитѣ въ гимназията, се опровергава отъ неговитѣ думи, че сж се отворили паралелни классове.

Но азъ никога не съмъ мислилъ, че ученицитѣ, които сж въ тѣзи паралелни классове, сж по не достойни, които да се задоволяватъ съ по долни учители, защото ако има по долни учители, тогава тѣзи ученици ще кажатъ, че въ другитѣ отдѣлення има по добри учители. За това азъ мисля, че не трѣба да се прави такава разлика между ученицитѣ, за да не става неравенство между слушателитѣ, но желателно би било, ако има нужда отъ паралелни классове, да се турятъ учители както и на другитѣ отдѣлення, и ако е възможно Министерството да се завземе да се намѣрятъ добри учители, тъй щото гимназията да привлича ученицитѣ не само отъ софійскій окръгъ, но въобще и отъ външнитѣ окръзи. И желателно би било да не бѣгатъ гашитѣ младежи вънъ да получаватъ това образование, което могатъ да получатъ у дома си, но да си оставатъ тука.

М-ръ Гюзелевъ: За учителитѣ, които нарекохмъ по долни, азъ не ги назначавахъ за паралелнитѣ, но въобще за по долнитѣ классове, тъй щото нѣма никаква разлика между паралелнитѣ классове въ едно отдѣление. Азъ само казахъ, че като имаше крайна нужда да се

нареди гимназията, трѣбаше да се турятъ учители, макаръ да сж нѣкакъ си слаби. Ако г-нъ д-ръ Молловъ има по добри учители, да ги препоръча.

Д-ръ Молловъ: Азъ съмъ задоволенъ отъ отговора.
Предсѣдателъ: На дневний редъ иде запитването на г-на Самсарова.

Самсаровъ: Въ миналата сесия по една крайна необходимостъ, по причина на разбойничеството въ истинната частъ на Княжеството, Събранието взе въ внимание, да се помогне на този край за очистиването на тѣзи язва въ онези страни. И тъй по предложението или по единъ проектъ дадохъ се чрезвычайни пълномощия на Военный Министръ за потушението на разбойничеството въ онези страни. За жалостъ въ нѣкои части отъ обявенитѣ въ военный районъ мѣрцитѣ не бѣха тъй съгласни съ самото дѣло, което предизвикваше дѣятелността на командира на войската въ преслѣждането на разбойницитѣ. Показа се даже и понизение и нѣкакъ и свосволене отъ страна на тѣзи, на които бѣше дадено да преслѣдватъ тази цѣль. При туй случиха се още нѣкои онеправдания: на едни отъ тѣзи офицери, на които бѣше поръчанъ нѣкой отдѣлъ, нѣкоя частъ, или воененъ районъ които твърдѣ ревностно и дѣятелно изпълниха своитѣ обязанности, — тѣзи сжщитѣ, които толкова полза даваха и се грижеха по това дѣло, се видѣха онеправдани, когато бѣха отстранени отъ своето мѣсто и даже отъ служба. А тѣзи, които въ лицето на населението се видѣха по неспособни, които направиха може би и неопростителни погрѣшки, отъ тѣхъ се вижда правителството доста доволно отъ тѣхнитѣ постѣпки.

Това е запитването ми, което искамъ да отправя къмъ г-на Военный Министръ, за да ми даде нѣкои обяснения да се поутиши и задоволи общото мнѣние, което толкова злѣ се е расположило на това не толкова съобразно поведение на нѣкои г-да офицери.

Намѣст. на Военный Министръ: (Преводъ изъ руски): Ако и лично не можъ окончателно да отговори въ името на г-на Министра, а трѣба да доложатъ на Генерала, то считамъ за нужно да кажа, че интерпелацията е не ясна и не пълна. Азъ само ще кажа, че колкото за смѣняване и назначаване на лица и въобще висшиятъ контролъ въ администрацията принадлежи само на г-на Министра. Въ Военното Министерство има едно нѣщо, което въ други административни учреждения е не познато, именно дисциплина; освѣнъ това въ военно положение, толкова повече има Военный Министръ право да смѣнява и назначава лица, и той нѣма кому да дава отчетъ, защо е замѣнилъ единъ офицеръ и е назначилъ другъ.

Самсаровъ: Азъ мисля, че доста ясно показахъ на самитѣ фактове, за които сж онеправдани и за които правителството не може да покаже никакви дисциплинарни причини и не ще може што самото Министерство да покаже, защото то послѣ ги оправда. Но тука е фактъ,

какво сж работили единтъ и какво сж работили другитѣ. Че не е имало право Събранието или цѣлий народъ да пита за това нѣщо, тогава азъ съмъ задоволенъ отъ отговора.

Намѣст. на Воен. Министръ: (Преводъ изъ руски.) Длъжността на всѣкий служащій въ войската е да се подчинява на дисциплината и тамъ се пита само доволенъ ли е Военный Министръ, на който Събранието е дало такива грамадни пълномощия и власть, равна на диктаторство. Имма никакво съмнѣние, че съ тия пълномощия е преминала на него всичката власть за назначаване на лица. Тука не е въпросътъ доволенъ ли е г-нъ интерпелюиций, но доволенъ ли е специалистъ онзи, когото е опълномощило Събранието.

Самсаровъ: При всичко, че не се превождатъ думитѣ на г-на Намѣстника, азъ мисля, че достатъчно се възрази и едната и другата страна.

Секр. Коевъ: Н. Събрание, г-да, знаете, че възложи на мене длъжността Архиваръ, като ежцевременно по напредъ бѣхъ избранъ за секретаръ на бюрото. По съ възлаганнето на тѣзи двѣ работи вижда ми се твърдѣ тежко да върша и двѣтъ, заради това азъ си давамъ оставката отъ секретарството и моля Нар. Събрание да я приеме и на мое мѣсто да избере друго за секретаръ.

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание оставката на г-на Коева отъ секретарството? (Приема се.) Желаетъ ли Нар. Събрание сега да се пристъпи къмъ избиране на новъ секретаръ? (Желаетъ.) Какъ желаетъ Н. Събрание: по явно ли или по тайно гласоподаване? (Гласове: по явно.)

Кърджиевъ: Азъ предлагамъ за секретаръ г-на Лазара Дукова.

Лазаръ Дуковъ: Съгласявамъ се съ г-на Кърджиева, който ме предлага за секретаръ и работитѣ бихъ колкото ми стига силата, но понеже съмъ избранъ въ 5 комисии, не зная да ли ще мога да изпълнявамъ всичкитѣ длъжности. За това се отказвамъ. Думата не е за друго гдѣто ме представи г-нъ Кърджиевъ, но само да ме ограничи да не бѣдѣ тука при депутатитѣ. За това се отказвамъ, а не за друго.

Кърджиевъ: Никакъ не съмъ ималъ предъ видъ, че той не ще да може да работи въ бюрото като секретаръ и за това да го предлагамъ, но единствено имамъ предъ видъ неговата енергия и дѣятелностъ, че ще бѣде полезенъ въ всички въпроси, които се развиватъ въ Нар. Събрание и полезенъ въ работитѣ, които има бюрото и които тѣ много тежатъ на малкото секретари. За това настоявамъ да се даде на гласоподаване: приема ли се за секретаръ или не.

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание извиненията на г-на Лазара Дукова? (Приема.) Който ги не приема да си дигне ръката. (Меншеество.) Слѣдователно приематъ се извиненията.

Ер. Гешовъ: Азъ, г-да, отъ моя страна, предлагамъ г-нъ Хр. Бръснаровъ.

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание г-на Хр. Бръснарова за секретаръ на бюрото. (Приема се.)

Бурмовъ: Преди нѣколко дена стана запитване къмъ М-ра на финанситѣ за паръзванието на монетитѣ. Отъ разговоритѣ, които тогава се размигна помежду запитвачътъ и Министрътъ, се родиха други въпроси, на които разяснението е твърдѣ важно.

Тия въпроси, понеже г-на М-ра на Финанситѣ нѣма го сега тука, съмъ изложилъ писмено да му се доложатъ; за да се приготви за отговоръ.

Предсѣдателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание да прочете г-нъ Бурмовъ своето запитване? (Гласове: желаетъ.)

Бурмовъ (чете):

Запитване къмъ г-на Министра на Финанситѣ отъ депутатитѣ О. Бурмова.

Като е било поръчано отъ г. Министра на Финанситѣ паръзванието на нѣкои отъ сребърнитѣ монети, безъ да е билъ обявенъ конкурсъ, споредъ както заповѣдва законътъ; това дѣло, при всичко, че депутатитѣ отъ Елена г. Тодоровъ пита преди нѣколко дни върху него г. Министра, остава все още тайна, въ разяснението на което страната се интересува.

По слѣдствие на това умолява се Министрътъ на финанситѣ г-нъ Каравеловъ да отговори ясно върху слѣдующитѣ въпроси:

- 1) съ какво оправдава той постѣжката си, че е престѣжилъ законътъ и не е обявилъ конкурсъ за паръзванието на нѣкои отъ сребърнитѣ монети, отъ който конкурсъ нѣма да се види ясно за всѣкого, какви условия сж били предлагани отъ разни предпримачи и споредъ това, до колко сж били по легки и по егодни за ковецитѣ на Княжеството условията, върху които е поръчано сега паръзванието на монетитѣ въ Петербургъ;
- 2) като не е обявенъ конкурсъ, отъ гдѣ може законно да се знае, че условията заключени въ Петербургъ сж най егоднитѣ за ковеците;
- 3) какви сж именно тия условия, сир. колко ще плати ковецътъ за паръзванието на 10 милиона сребърни монети въ два лева, единъ левъ и въ 50 стотинки, заедно съ разноснитѣ за доставянето имъ въ Княжеството и пр.;
- 4) писмено ли или устно сж заключени тия условия и съ кого именно, въ руското ли правителство, или съ управителтъ на монетний дворъ и
- 5) ако сж писмено заключенъ, не може ли г-нъ министръ да представи въ Нар. Събрание контрактътъ?

Стамболовъ: Подиръ отговора, който стана въ Н. Събрание, когато запитваше г-нъ Тодоровъ, ми се струва, че интерпретацията си нѣма мѣстото, толкозъ повече; че между нашитѣ представители има такива, които се въодушевяватъ отъ една враждебна сила и правятъ такива запитвания, отъ които се вижда чисто неприязнелство къмъ Россия, тѣ се въодушевяватъ отъ такива идеи, които не имъ правятъ честъ и ги пообличаватъ като неприязнели къмъ отечеството.

Бурмовъ: Менѣ се чини, че Н. Събрание отъ тия въпроси, които прочетохъ, не можа да извади заключение; че тука има нѣкоя враждебностъ къмъ Россия. И отъ кого? Ако разбиратъ мене, то при числата си съвѣтъ бихъ протестиралъ; ако разбира г-нъ Стамболовъ други нѣкои, нѣка каже, ако има нѣкакви враждебници. Не обивиха конкурсъ и не се знае кой наддава и не може да се знае да ли напестина той предложи най добри условия. Запитването се отнася не къмъ Россия, но къмъ Мин. на Финанситѣ, защото не е обявилъ конкурсъ. Съ

какво оправдава той тая си постъпка? За това г-нъ Стамболовъ безосновно си прави заключение, че сж се движили нѣкои неприятелства противъ Россия.

М-ръ Цанковъ: Г-нъ Бурмовъ, когато му е кефътъ, дохожда въ Събранието и за това не знае какво се върши. Когато се бѣше подигналъ въпросъ за тая работа, Събранието се удовлетвори, но той не е разбралъ добръ работата. Азъ петълкувахъ, че тѣзи работа за нарѣзването на нѣкои сребърни монети е станала не чрезъ частни лица, а правителството ги е заръжало. Слѣдователно г-нъ Бурмовъ ако иска свѣдѣния, тѣ ще дойдатъ отъ Руското Правителство, а не отъ частни лица, защото се заръжваха чрезъ Агенти, който ще съобщи на М-ра на Външнитѣ Дѣла, а пъкъ той на компетентний Министръ.

Запитванията на г-на Бурмова сега си нѣматъ мѣстото, защото което трѣба да стане, ще стане чрезъ Руското Правителство, а Н. Събрание онзи день прие твърдѣ добръ, че Руското Правителство прави това нѣщо, а конкурсъ не трѣба никакъвъ. (Гласове: исчерпано е.)

Предсѣдателъ: Послѣ всичко това счита ли Нар. Събрание за умѣстно запитването на г-на Бурмова да се вземе въ внимание? (Не счита.) Който го счита да си дигне ржката. (Меншество.) (Шумъ.)

(Тодоровъ и Бурмовъ искатъ дума.)

Предсѣд. Върху свършени въпроси не давамъ дума.

Тодоровъ: Г-нъ предсѣдателю, вие не давате да се обяснимъ. (Гласове: исчерпано е; шумъ голѣмъ.)

А позволите на вашия другаръ да обвинява. Ние сме дошли тука за да пазимъ интереситѣ на народа.

Предсѣдателъ: Никой не ви е докаралъ лично.

Тодоровъ: Г-нъ Стамболовъ е докаралъ. Той каза, че ние сме въодушевени отъ враждебни идеи къмъ Россия. Срамотно е да сѣди до предсѣдателскій столъ челоуѣкъ, който може да гзвори такива нѣща.

Бурмовъ: Важно нѣщо и интересно има да кажа. (Шумъ голѣмъ.)

Предсѣдателъ: Желас ли Н. Събрание утрѣ да се съберемъ? (Не желас.) Който желас да си дигне ржката. (Никой.)

Андрей Цановъ: Комиссията за «зеленицата» и за налога, който трѣба да се взема отъ продажбата на добитъкъ е свършила работата си. Ние бихме желали да знаемъ, необходимо ли е да се печата докладътъ или не? Той не е нѣщо голѣмо.

Тодоровъ: Азъ мисля, че тѣзи закони сж твърдѣ кратки и нѣма нужда отъ печатанне.

Предсѣдателъ: Тогава на идущето засѣданне въ петъкъ може да се представи.

Има ли нѣщо ново за дневенъ редъ?

Кърджиевъ: Въ идущето засѣданне на дневенъ редъ е и законопроектътъ за митарственний уставъ. Той е приготвенъ отъ комиссията, на която съмъ и азъ членъ.

Предсѣдателъ: Тогава на дневенъ редъ ще бѣдѣтъ тия дѣла.

Тодоровъ: Преди да се закрие засѣданнето желая да зная за запитването на г-на Бурмова безъ внимание ли остава?

Предсѣдателъ: Безъ внимание.

Тодоровъ: Когато се разгѣждаше предложението на г-на Стамболова, който искаше да турѣ нѣкакъвъ редъ въ интерпелациитѣ, тогава азъ предложихъ, че трѣба да се пита Н. Събрание: да ли се задоволява съ отговора на г. Министра и ако не се задоволява да не се прекъсватъ въпроситѣ. Тогава Нар. Събрание има добрината и рѣши, че запитванията не могатъ да оставатъ безъ послѣдствие; слѣдователно всѣкий има право да прави запитвания. Питамъ на основание на станалитѣ въ правилника рѣшения и на 107 чл. отъ Конституцията, какъ можемъ да оставимъ цѣлото запитване на г-на Бурмова безъ послѣдствие и какъ можемъ да противорѣчимъ на Конституцията и на правилника? Именно азъ казахъ, че нѣкои депутати могатъ да се задоволятъ, но други нѣкои не. Тогава самъ г-нъ Стамболовъ каза, че запитванията не се ограничаватъ и всѣко запитване може да се направи изново. Когато азъ запитахъ г-на Министра, тогава г-нъ предсѣдателъ не попита мене, но попита Н. Събрание, да ли се е задоволяло и тогазъ ми се прекрати думата. Днесъ като защита г-нъ Бурмовъ, то азъ не знамъ, защо да остане запитването му безъ послѣдствие? Това ще рѣче, че противорѣчимъ на правилника и Конституцията.

Предсѣдателъ: Г-нъ Тодоровъ смѣсва това. Въ миналото засѣданне, когато правиха запитвания, тогава предсѣдатели не се спрѣ само за васъ, но Събранието се произнесе за сжщия въпросъ. Азъ и днесъ питахъ какъ мисли Нар. Събрание върху тозъ въпросъ и то каза, че не счита за нужно да се поврѣща. Но се задоволява съ обясненията на г-на Министра на Финанситѣ, които даде въ миналото засѣданне.

За това азъ не давамъ никому дума върху тозъ въпросъ. Засѣданнето е закрито.

(Конецъ въ 4 часа послѣ пладнѣ.)

Предсѣдателъ: **П. Р. Славейковъ.**

Подпредсѣдатели: { **Н. Сукнаровъ.**
 С. Стамболовъ.

Секретари:

Ив. Даневъ.
Хр. Баларевъ.

В. П. Золотовъ.
К. Коевъ.

Р. Каролевъ.
Хр. Грънчаровъ.

Райчо Поповъ.
В. Радославовъ.

Управитель на стенографическото бюро **А. Безеншекъ.**